

ували в стаді, і нині за кількістю лактуючих дочок він займає перше місце.

Якщо в перші роки використання Урожая планували насичувати потомків спадковістю Урожая та Угоди, то тепер обмежують інбридинги на Угоду в близьких ступенях, оскільки в його матері Угоди вим'я не відповідає вимогам машинного доїння.

Дочки Урожая (II—15—4277—3,83+441) мають гармонійну будову тіла, довгі, молочного типу, з бажаною формою вим'я. Застосуванням гомогенного підбору Урагана 4919 до дочок Урожая передбачено зберегти молочний тип і високу продуктивність. На другому етапі закріплюватимуть Барвінка 8826 з метою підвищення у потомків жирно-

молочності при збереженні багатомолочності.

Найбільш цінний серед синів Урожая бугай Валет 9898, який є сином Віоли 7325 (IV—7977—3,8), однієї з кращих корів стада, визнаної модельною твариною.

Поряд з племінною роботою по лінійках вели роботу і з родинами. Було створено високоцінні родини, з яких походять цінні лінійні плідники.

На сучасному рівні селекції при правильно організованій системі годівлі високопродуктивних тварин від кожної корови племзаводу «Матусівський» можна одержувати по 5500 кг і більше молока.

Одержано редколегією 10.08.81.

УДК 636.081/088.5

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЖИВОЇ МАСИ З ПРОДУКТИВНІСТЮ КОРІВ-ПЕРВІСТОК ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРОДИ, ВИРОЩЕНИХ В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

М. С. ГАВРИЛЕНКО, Л. А. ОЛІЙНИК, канд. с.-г. наук

УкрНДІ розведення і штуч. осіменіння велик. рогатої худоби

В практиці молочного скотарства жива маса корів у віці першого отелення є показником розвитку та інтенсивності їх вирощування. В наступних лактаціях порівняно з першим отеленням максимальне збільшення живої маси корів не перевищує 28—30%. Взаємозв'язок між живою масою і рівнем молочної продуктивності корів у більшості випадків має позитивний криволінійний характер. Фенотипова кореляція між живою масою і надоем у корів-первісток змінюється в широких межах (0,20—0,45), а між віком отелення і надоем вона становить 0,17—0,38. Досвід використання чорно-рябої породи в країнах з розвинутим молочним скотарством (Англія, НДР, ФРН та ін.) свідчить, що найбільш оптимальною є жива маса корів після першого отелення—450—520 кг. Встановлено також, що рівень молочної продуктивності за I лактацією є надійною основою для прогнозу її в наступні лактації.

Метою наших досліджень було вивчення залежності продуктивності корів-первісток чорно-рябої породи, вирощених і оцінених в умовах спеціалізованих господарств, від їх живої маси при отеленні.

Методика досліджень. На коровах-первістках з комплексу радгоспу «Гоголівський» Київської області за методом груп в 1980 р. ми провели науково-господарський дослід. У піддослідні групи входило 144 нетелі 6—7-місячної тільності, яких вирощено в нетельному спецгоспі «Требухівський» Київської області. За основу при формуванні груп корів взято їх живу масу на 1—7-й день після отелення з різницею в 50 кг. До складу I групи входили корови живою масою до 300 кг, II—301—350, III—351—400 і IV—401 кг і більше. Середній вік отелення відповідно по групах становив 846, 861, 891 і 900 днів.

Утримання нетелей і корів-первісток безприв'язно-боксове, доїння корів триразове на установках УДТ-8 «Тандем». Живу масу тварин визначали індивідуально, лінійний ріст взяттям основних промірів на першому місяці лактації. Молочну продуктивність визначали за допомогою контрольних доїнь, які проводили три рази на місяць. Біометричну обробку одержаних даних проводили за методикою М. О. Плохінського (1969).

Результати досліджень. Корови-

Жива маса і продуктивність піддослідних корів-первісток

Група корів	Кількість тварин у групі	Жива маса тварин, кг			
		на 6—7-му місяці тільності	перед отеленням за 1—2 дні	після отелення на 1—7-й день	на 90—100-й день лактації
I	36	322±4	338±2	288±2	289±3
II	61	359±3	376±2	327±2	326±3
III	30	392±5	419±4	365±3	361±4
IV	17	462±21	490±19	433±16	402±16

первістки в середньому віці отелення 868 днів мали висоту в холці $117 \pm 0,4$ см, косу довжину тулуба палкою — $130 \pm 0,6$, глибину грудей — $60 \pm 0,2$, ширину грудей $37 \pm 0,8$, ширину в маклаках — $44 \pm 0,3$, обхват грудей за лопатками — $163 \pm 0,8$ і обхват п'ястка — $17 \pm 0,1$ см. Коefіцієнти варіації розмірів тіла корів-первісток змінювались в межах 3—10%. Корови мали середнє за розмірами вим'я, зокрема обхват його становив $89 \pm 2,1$ см, довжина — $31 \pm 0,7$, ширина — $24 \pm 0,6$, глибина — $25 \pm 0,6$ см, а швидкість молоковіддачі — $1,20 \pm 0,04$ кг/хв.

Слід зазначити, що корови-первістки перших трьох груп за показниками лінійного росту поступались на 3—11 см перед оптимальними стандартами, особливо за глибиною грудей, шириною в маклаках, косою довжиною тулуба, обхватом грудей за лопатками, а також були меншими за цими промірами, ніж корови-первістки, що важили після отелення понад 400 кг.

Аналіз змін живої маси корів до і після отелення показав, що середньодобовий приріст тварин I та II груп в період тільності становив лише 217 г, або в середньому на 145 г менше, ніж у корів III та IV груп (табл.). В процесі отелення спостерігається зниження маси тварин на 49—57 кг. Відносне зниження живої маси після отелення порівняно з масою перед отеленням дещо більше у корів I групи.

В період роздою жива маса корів I—III груп за першу третину лактації практично не змінилася, а у тварин IV групи знизилась на 7,2%, що, очевидно, пов'язано з більшою спрямованістю обміну речовин в їх організмі на лактаційну діяльність.

Між живою масою корів після отелення та надоем молока за перші 90 днів лактації встановлено позитивний взаємозв'язок ($r \pm m = 0,42 \pm 0,02$), а між віком отелення та надоем — $0,11 \pm 0,01$. Кореляційні відношення між зазначеними ознаками становили відповідно 0,48 і 0,21. Критерії криволінійності між живою масою і надоем дорівнювали 2,78 ($P < 0,05$), а між віком отелення та надоем — 1,38 ($P > 0,10$). Корови I—III груп за молочною продуктивністю не відповідали вимогам стандарту першого класу. Різниця за надоями між I, II, III і IV групами була статистично вірогідною.

Між живою масою корів та часом їх приходу в охоту після отелення (індепенданс-період) встановлено протилежну залежність, тобто чим нижча жива маса корів після отелення, тим пізніше вони приходили в охоту.

Висновок. Для успішного відтворення промислових стад корів необхідно в спецгоспах вирощувати телиць чорнорябої породи і готувати їх до отелення так, щоб жива маса після отелення у віці 26—29 міс становила 430 кг і більше.

Одержано редколегією 20.04.81.

Продуктивність корів		Індивідуальні період, дні	Скоректована продуктивність на 305 днів лактації	
надій за 90 днів лактації, кг	вміст жиру в молоці, %		надій, кг	вміст жиру в молоці, %
773 ± 25	3,63 ± 0,06	76 ± 7	1894	3,74
878 ± 25	3,70 ± 0,04	60 ± 4	2151	3,81
992 ± 26	3,69 ± 0,03	56 ± 4	2430	3,80
1146 ± 30	3,82 ± 0,07	45 ± 7	2808	3,93

УДК 636.2.081/082

МІЖГОСПОДАРСЬКЕ СЕЛЕКЦІЙНЕ СТАДО КОРІВ М'ЯСНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ НА УКРАЇНІ

О. П. ЧИРКОВА, канд. с.-г. наук

М. Ф. ПАВЛІЧЕНКО, канд. біол. наук

М. І. КИРИЛКОВ, наук. співроб.

УкрНДІ розведення і штуч. осіменіння велик. рогатої худоби

Поліпшення тварин чернігівського і придніпровського внутріпородних типів значною мірою зумовлюється якістю бугаїв-плідників, що в свою чергу зумовлена їх генотипом. У зв'язку з цим відбір високопродуктивних корів, замовні парування з бугаями, перевіреними за власною продуктивністю і якістю потомства, сприятиме цілеспрямованому вирощуванню цінних у племінному відношенні плідників.

Отже, селекційний прогрес залежить від інтенсивності відбору корів у селекційне стадо.

За кордоном селекції бугайців приділяють значну увагу.

Так, в Англії розроблено чітку систему вирощування і попереднього відбору бугайців. Спочатку реєструють елітних корів, від яких передбачено відбирати бугайців як потенціальних поліпшувачів. У ФРН для запобігання впливу середовища на прояв спадкових якостей корів утримують на спеціальних станціях у стандартних умовах годівлі та утримання. Подібні станції створено в Голландії та Швеції. Відбір високопродуктивних корів з метою одержання від них бугаїв є основним елементом програми генетичного поліпшення м'ясних порід у Франції.

Створення міжгосподарського селекційного стада корів — це нова організа-

ційна форма в племінній роботі з м'ясними породами на Україні. Початком цієї роботи були розробка стандартів відбору, вивчення продуктивних, екстер'єрних показників і відтворної здатності корів, створення картотеки на корів, складання плану індивідуального підбору з метою одержання бугаїв належної породної структури.

Методика досліджень. Розрахунок потреби в коровах міжгосподарської селекційної групи провели за методикою В. Ю. Недави, М. Ф. Павліченка, В. Г. Сокола, що передбачає одержання від корів тільки бугаїв-поліпшувачів. При відборі корів у селекційну групу враховували породність, живу масу, молочність, походження, типовість, відтворну здатність.

Вперше міжгосподарську селекційну групу корів сформовано в 1976 р. у шести господарствах республіки. На основі індивідуальної оцінки відібрано 267 корів, або 10,6% загального поголів'я. Щорічно склад корів уточнювали й доповнювали. В 1980 р. у 12 репродукторах відібрано 1552 корови, або 21,8%. Питома вага корів в окремих господарствах змінюється від 6,4 до 40%. Найбільше тварин відібрано в репродукторах ім. Постишева Черкаської, «Перемога комунізму» Полтавської, «Зоря комунізму» Кіровоград-